

VLADIMIR NABOKOV

On Translating Eugene Onegin

1

What is translation? On a platter
A poet's pale and glaring head,
A parrot's screech, a monkey's chatter,
And profanation of the dead.
The parasites you were so hard on
Are pardoned if I have your pardon,
O, Pushkin, for my stratagem:
I traveled down your secret stem,
And reached the root, and fed upon it;
Then, in a language newly learned,
I grew another stalk and turned
Your stanza patterned on a sonnet,
Into my honest roadside prose—
All thorn, but cousin to your rose.

2

Reflected words can only shiver
Like elongated lights that twist
In the black mirror of a river
Between the city and the mist.
Elusive Pushkin! Persevering,
I still pick up Tatiana's earring,
Still travel with your sullen rake.
I find another man's mistake,
I analyze alliterations
That grace your feasts and haunt the great
Fourth stanza of your Canto Eight.
This is my task—a poet's patience
And scholastic passion blent:
Dove-droppings on your monument.

— *The New Yorker* (1955, January 8)

*O překládání Evžena Oněgina (1955)*¹

1

Co je to překlad? Na podnose
hlava uřatá básníku,
papouščí skřek, vřesk opic – prostě
znectění mrtvých klasiků.
Ty červy, kteréš tepal rýmy,
Bůh zproští vin, když odpustíš mi
mou taktiku, ó Puškine.
Stvol tvého verše vedl mne
až dolů ke kořenům. Z těch
dal jsem pak vyrůst v cizí zemi
novému stvolu, když jsem měnil
v prózu tvůj román v sonetech –
je plná trnů, ale může
být proto příbuznou tvé růže.

2

Odrazy slov se pouze chvějí
jak zvlňný svit luceren
v zrcadle řeky, než se jejich
město z mlh noci probere.
Puškine, unikáš mi! Zase
s Evženem kdesi na cestách jsem,
zas Taťáninu náušnici
do rukou беру, ve slovnících
přehmaty druhých zkoumám – a s tou
omamnou hudbou čtvrté sloky
osmého zpěvu trávím roky.
Jsem básníkem i scholiastou.
Výsledek mého podniku?
Ptačí trus na tvém pomníku.²

¹ Nabokov po Puškinově vzoru používá „oněginskou strofu“, kterou je psán téměř celý *Evžen Oněgin*. Tato strofa, založená na formě sonetu, čítá čtrnáct veršů po osmi až devíti slabikách a dělí se do tří čtyřverší a kupletu (jako sonet shakespearovský), nebo dvou čtyřverší a dvou tercetů (jako sonet petrarkovský). Nabokovova báseň ilustruje metrum i rýmové schéma oněginské strofy. Český překlad činí totéž s výjimkou pravidelného střídání mužských a ženských rýmů.

² Překlad posledního verše vychází z pozdější varianty publikované v knize *Poems and Problems* (Nabokov 1969: 175), neboť první verze posledního verše vyznívá uhlazeněji a méně sebeironicky: „Výsledek mého podniku? / Pouhý stín tvého pomníku.“ (Nabokov 1955: 34)